

ሕክምና ለተደበቀ የሳንባ-ነቀርሳ (ቲቢ) በሽታ ሪፋምፒን

የእርስዎን የሕክምና ፈተናዎች የተደበቀ (ያልነቃ) የሳንባ-ነቀርሳ በሽታ ወይም ኤል.ቲ.ቢ.አይ (LTBI) መኖርን ያሳያል። ይኸም ማለት ደግሞ የሳንባ-ነቀርሳ ሕዋሳቶች (ጀርምቶች) በሰውነትዎ ጋር ስላሉ ሊያሳምምዎት ይችላሉ።

የሳንባ-ነቀርሳ ሕዋሳቶቹ አሁኑ አይጎድዎትም ወደ ሌላ ሰዎችም አይተላለፉም። ሕዋሳቶቹ ተኝተዋል እንደማለት ነው። አንዴ የሳንባ-ነቀርሳ ሕዋሳት ከነቁ ግን ሊያስታምምዎት ይችላሉ። ይኸም የነቃ የሳንባ-ነቀርሳ በሽታ (ቲቢ) ይባላል።

የነቃ የሳንባ-ነቀርሳ በሽታን (ቲቢ) እንዴት መከላከልን እችላለሁ?

የነቃ የሳንባ-ነቀርሳ በሽታ እንዲከላከሉ መድኃኒት መውሰድ ይችላሉ። ሪፋምፒን የሚባለው መድኃኒት የነቃው የሳንባ-ነቀርሳ በሽታን ያከማል (ይከላከላል)። እርስዎን ከመታመምዎ በፊት የተኙትን የሳንባ-ነቀርሳ ሕዋሳት ይገድላሉ። የሳንባ-ነቀርሳ ሕዋሳቶች በጣም ብርቱ ስለሆኑ መድኃኒቱ ሕዋሳቶችን ለመግደል አያሌ ወሮች ሊውሰድ ይችላል።

ሪፋምፒንን ሓኪምዎ ወይም ነርስዎ እንደነገርዎት ያክልና ጊዜ ይዋጡ (ይውሰዱ)። ሪፋምፒንን ያለምግብ መዋጥ የተሻለ ነው። የሆድ ጭንቀት ሲሰምዎት ግን ሪፋምፒንን ከትንሽ ምግብ መውሰድ ወይም በሚተኙበት ሰዓት መዋጥን ይምክሩ።

ሳልታመም ለምን መድኃኒቱን መውሰድ (መዋጥ) አለብኝ?

ተኝተው ያሉትን የ ቲቢ (የሳንባ-ነቀርሳ) ሕዋሳቶች ነቅተው እርስዎን ከመስታመምዎ በፊት ሕዋሳቶቹን መግደል ይቀላል።

ምንድነው መድኃኒቱን ባይውጥስ?

ሪፋምፒንን ካልዋጡ (ካልወሰዱ)፣ ወይም ብዙ ቀናት ሳይውጡ ሲቀሩ፣ ወይም ሓኪምዎ ወይም ነርስ መድኃኒቱን መዋጥ እንዲያቋርጡ ሳይነግርዎት ካቋረጡ፣ በ ነቃው የቲቢ (የሳንባ-ነቀርሳ) በሽታ ሊታመሙ ይችላሉ። የእርስዎንና የቤተሰብዎን ጤና የተጠበቀ እንዲሆን የቲቢ ሕዋሳቶችን መግደል በጣም አስፈላጊ ነው።

ምንድነው የቢ.ሲ.ጂ (BCG) ክትባት ቢኖርኝ?

የ ቢ.ሲ.ጂ (BCG) ክትባት ለህጻናት ከብርቱ ዓይነት የሳንባ-ነቀርሳ በሽታ ለጥቂት ዓመታት ሊከላከል ይችላል። ከ ኤል.ቲ.ቢ.አይ (LTBI) ያልነቃ የሳንባ-ነቀርሳ በሽታ) ወይም ከነቃው የሳንባ-ነቀርሳ በሽታ ሊከላከል ግን አይችልም። የ ቢ.ሲ.ጂ (BCG) ክትባት ቢኖርዎትም የራስዎንና የሌሎችን ጤና እንዲጠብቁ ለ ኤል.ቲ.ቢ.አይ (LTBI) መድኃኒት መዋጥ አለባቸው።

ለ ሪፋምፒን መክፈል ባይችልስ?

ከሚነሱት የጤና ጥበቃ የሳንባ-ነቀርሳ ፕሮግራም ነጻ የቲቢ መድኃኒት ለማግኘት፣ ሓኪምዎን ወይም ነርስዎን ይጠይቁ።

ወደ ሌላ ሰፈር ቢለቅስ?

ወደ ሌላ ከተማ ወይም ክፍለ-ሃገር ከመሄድዎ በፊት ሓኪምዎን ወይም ነርስዎን ይጎገሩ። ሰፈራችሁን ከለቀቃችሁ በኋላ የትም ቢሆነ የቲቢ መድኃኒት ያለማቋረጥ እንድታገኙ ዘንድ ይረዳሉ።

ስለ ኤል.ቲ.ቢ.አይ (LTBI) መድኃኒት ምን ማወቅ አለብኝ?

- ቢራ፣ ጠጅ፣ ወይም የአልኮል መጠጥ፣ የ ኤል.ቲ.ቢ.አይ (LTBI) ሕክምና እስከሚጨርሱ ድረስ እንዳይጠጡ። የ ሪፋምፒን መድኃኒት እየዋጡ የአልኮል መጠጥ ከጠጡ ጉበትዎን ሊጎዱ ይችላሉ።
- ሌላ ዓይነት መድኃኒቶች የሚወስዱ ከሆኑ ሓኪምዎን ይጎገሩ።
- እርግዝናን ለመከላከል እንደ ኮንዶም የመሰሉትን መከላከልያዎች ይጠቀሙ። ሪፋምፒን የሆርሞናል የመውለድ ቁጥጥር ጥሩ እንዳይሰራ ሊያደርግ ይችላል። ነፍሱ-ጡር መሆናቸውን ካወቁ ተሎ ወደ ሓኪምዎን ወይም ወደ ነርስዎን ይደውሉ።

አብዛኛው ሰዎች ሪፋምፒንን ያለ ምንም ችግር ይውጣሉ። አንዳንድ ሰዎች ግን ይኸንን የመሰለ ችግሮችን ይኖራቸዋል።

- ትኩሳት፣ ከሶስት ቀን በላይ
- አነስተኛ የምግብ ፍላጎት ወይም የድካም ስሜት
- የሆድ ጭንቀት ወይም ማስመለስ (መትፋት)
- የሆድ ውጋት ወይም ቁርጠት
- ጥቁር ሽንት (የሻይ ወይም የቡና ቀለም)
- ብጫ ቆዳ ወይም ብጫ ዓይኖች
- የቆዳ ችፍ ማለት ወይም እከክ
- ደንዛዛ ወይም አሳካኪ እጆችና እግሮች

ከዚህ ሁሉ ችግሮች አንዴ ችግር ካላችሁ፡

1. መድኃኒቱን መዋጥ ያቋርጡ
2. ተሎ ወደ ሓኪምዎን ወይም ወደ ነርስዎን ይደውሉ። ለሚመጣው ቆጠሮን እንዳትጠብቁ

Minnesota Department of Health
Tuberculosis (TB) Prevention and Control Program
P.O. Box 64975, St. Paul, MN 55164-0975
651-201-5414
www.health.state.mn.us/tb

የቲቢ መድኃኒትዎን መዋጥ ማስታወስ ይገባል። ለብዙ ቀናት መዋጥ ካቋረጣችሁ፣ መድኃኒቱ ላይሰራ ይችላል። ለማስታወሻ እንዲረዳችሁ ያኽል ይኸንን ይመልከቱ።

- እርስዎ ሪፋምፒንን ለማየት በምትቼልበት ቦታ ያስቀምጡት።
- ሪፋምፒንን በየቀኑ በተመሳሳይ ሰዓት ይዋጡ። ለምሳሌ፡ ጥርስዎን ካጸዱ በኋላ ወይም ከመተኛታቸው በፊት።
- ሌላ ሰው እንዲያስታውሳችሁ መጠየቅ።
- ሪፋምፒንን ከዋጡ በኋላ በካላንደሩን ምልክት ያድርጉ።
- በሞባይል ቴሌፎን ጋር የማስጠንቀቅያ ደወል ወይም የማስታወሻ ምልክት መለጠፍ።
- የክኒን ማስታወሻ ሳፅን ይጠቀሙ።

መድኃኒቱን ሳይውጡ ያሳለፉት ቀናት ካሉ፣ ይጻፉትና በሚመጣው ቆጠሮ ለሓኪምዎ ወይም ለነርስዎ እንድትጎገሩ።

የህክምና ቆጠራዎን አክብሩ። ሓኪምዎን ወይም ነርስዎን ሕክምናችሁን በመልካም እንዲራመድ ይረዳሉ።

የሚመጣው የቲቢ ሕክምና ቆጠራ፡

- ቆን፡
- ሰዓት፡
- ሓኪም ወይም ነርስ፡
- ቦታ፡
- ቴሌፎን፡